

POSTANOWIENIE Z DNIA 27 LUTEGO 2008 R.

WZ 4/08

Zabezpieczenie majątkowe, o którym mowa w art. 291 § 1 k.p.k., może być dokonane na mieniu objętym wspólnością majątkową małżonków.

Przewodniczący: sędzia SN J. Steckiewicz (sprawozdawca).

Sędziowie SN: M. Buliński, W. Maciak.

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk J. Artymiak.

Sąd Najwyższy w sprawie kmdr. rez. Henryka W., oskarżonego o popełnienie przestępstw określonych w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 12 k.k. i inne, po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2008 r., zażaleń obrońcy oskarżonego na postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 9 stycznia 2008 r. i z dnia 16 stycznia 2008 r., w przedmiocie zabezpieczenia wykonania orzeczenia na mieniu oskarżonego i jego żony, po wysłuchaniu wniosku prokuratora

u t r z y m a ł w mocy zaskarżone postanowienia.

U Z A S A D N I E N I E

Kmdr rez. Henryk W. oskarżony jest o popełnienie przestępstwa określonego w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz z art. 258 § 3 k.k. i art. 228 § 3 k.k.

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2008 r., Wojskowy Sąd Okręgowy w P.:

I. dokonał zabezpieczenia na mieniu oskarżonego i jego żony grożących mu: kary grzywny, przepadku uzyskanych korzyści majątkowych i obowiązku naprawienia szkody, przez:

ustanowienie hipoteki przymusowej 700.000 zł na rzecz Skarbu Państwa – Wojskowego Sądu Okręgowego w P. na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgi wieczyste:

1. KW nr 23675 – nieruchomość położona w G.,
2. KW nr 39600 – nieruchomość położona w G.,
3. KW Nr 23298 – nieruchomość położona w G., których właścicielami na prawach wspólności ustawowej są Janina i Henryk W.;

- ustanowienie zakazu zbycia i obciążenia przedmiotowej nieruchomości,

II. ustanowienie hipoteki oraz zakaz zbywania i obciążania polecił ujawnić w księgach wieczystych KW nr 23675, KW nr 39600, KW nr 23298 prowadzonych przez Sąd Rejonowy w G.

Na to postanowienie obrońca oskarżonego złożył zażalenie, w którym zarzucił „rażącą niewspółmierność zabezpieczenia w stosunku do grożącej oskarżonemu kary grzywny, przepadku uzyskanych korzyści majątkowych, obowiązku naprawienia szkody oraz przekroczenia granic niezbędności zabezpieczenia, jak również naruszenie zasad współżycia społecznego przez zajęcie majątku wspólnego małżonków W.” i wniósł o uchylenie zażalonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że wysokość zabezpieczenia jest nadmierna, albowiem nie został jeszcze ustalony ostatecznie udział kmdr. rez. Henryka W. w zarzucanym mu przestępstwie. Nie zgadzając się z dokonaniem zabezpieczenia na mieniu wspólnym małżonków obrońca podniósł, że żona oskarżonego nie jest stroną postępowania i jak wynika z

dotychczasowego postępowania dowodowego nie „uzyskała korzyści z popełnionych czynów zabronionych”, a zatem zakres zabezpieczenia jest nieuzasadniony i przedwczesny.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2008 r., Wojskowy Sąd Okręgowy w P., z urzędu, zmienił swoje wcześniejsze postanowienie i na nowo określił sposób i zakres zabezpieczenia majątkowego przez:

1. „ustanowienie hipoteki przymusowej do kwoty 400.000 zł, na rzecz Skarbu Państwa – Wojskowego Sądu Okręgowego w P. na nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w G. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr 23675 – nieruchomość położona w G.,
2. ustanowienie hipoteki przymusowej do kwoty 150.000 zł na rzecz Skarbu Państwa – Wojskowego Sądu Okręgowego w P. na nieruchomości dla których Sąd Rejonowy w G. i V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr 39600,
3. ustanowienie hipoteki przymusowej do kwoty 150.000 zł na rzecz Skarbu Państwa – Wojskowego Sądu Okręgowego w P. na nieruchomości dla których Sąd Rejonowy w G. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr 23298 – nieruchomość położona w G.”

Na to postanowienie obrońca złożył identyczne, jak wcześniej, zażalenie i tak samo je uzasadnił.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie ze swoim postanowieniem zawartym w protokole z posiedzenia odbytego w dniu 27 lutego 2008 r. Sąd Najwyższy oba zażalenia obrońcy rozpoznał łącznie.

Zabezpieczenie majątkowe jest środkiem przymusu procesowego, którego celem jest zagwarantowanie możliwości wykonania kar i środków karnych o charakterze majątkowym, które mogą być orzeczone w przyszłym wyroku, lub zasądzonych roszczeń cywilnych. Zabezpieczenie mienia oskarżonego uniemożliwia jego sprzedanie, ukrycie, zniszczenie, czy

też pozbycie się go w inny sposób, a to pozwala na właściwą realizację celów, o których była mowa. Ustalając rozmiar owego zabezpieczenia, stosujący je powinien brać pod uwagę przede wszystkim potencjalną wysokość grzywny, jaka może być wymierzona sprawcy, zakres obowiązku naprawienia szkody i przepadku korzyści uzyskanej z popełnienia przestępstwa. Należy też uwzględniać dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe (art. 33 § 3 k.k.).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że zarzut zbyt wysokiego zabezpieczenia nie jest uzasadniony, bowiem – jak wynika z aktu oskarżenia – łączna wartość przywłaszczzonego przez oskarżonego mienia i przyjęte korzyści majątkowe przewyższają kwotę 700.000 zł.

Wbrew zastrzeżeniom obrońcy oskarżonego, zabezpieczenie majątkowe, o którym mowa w art. 291 § 1 k.p.k., może być dokonane na mieniu objętym wspólnością majątkową małżonków.

Prima facie mogłoby się wydawać, że sytuacja taka nie jest dopuszczalna, bowiem z treści art. 291 § 1 k.p.k. wynika, iż zabezpieczenie majątkowe ma następować „na mieniu oskarżonego”. Z drugiej jednak strony powołany przepis nie ogranicza przedmiotu zabezpieczenia jedynie do mienia będącego w wyłącznym władaniu oskarżonego. Użycie w nim ogólnego sformułowania, że zabezpieczenie następuje na mieniu oskarżonego, zezwala więc na zabezpieczenie mienia ,wobec którego prawo własności przysługuje oskarżonemu tylko w części lub łącznie z innymi osobami (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1980 r., IV CR 86/80, OSNCP 1980, z. 12, poz. 236; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 czerwca 2005 r., II AKz 234/05, Prok. i Pr. 2006, nr 2, poz. 38 oraz P. Hofmańskiego red.: Kodeks postępowania karnego, Tom I, Warszawa 1999, s. 1062 czy J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński,

S.M. Przyjemski, R. A. Stefański, S. Zabłocki: Kodeks postępowania karnego, T. I, Warszawa 1998, s. 794).

Może to być zatem również mienie objęte ustawową wspólnością majątkową małżonków. Pogląd, że zabezpieczenie jest dopuszczalne na mieniu wspólnym małżonków, zdaniem Sądu Najwyższego, wspiera też treść art. 743¹ § 1 k.p.c., który stanowi, że: „Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę do podjęcia czynności związanych z wykonaniem zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego”. Przyjmuje się, że celem wprowadzenia tego przepisu (nowela z dnia 5 lutego 2005 r., Dz. U. Nr 172, poz. 1804) było poszerzenie możliwości wykonania postanowień o zabezpieczeniu wobec osób pozostających w związku małżeńskim oraz zapewnienie większej skuteczności udzielanego przez sąd zabezpieczenia (szerzej patrz D. Zawistowski: Komentarz do art. 743¹ k.p.c., Oficyna 2007).

Należy dodać, że wspomniany przepis przewiduje ochronę małżonka przez możliwość złożenia sprzeciwu (art. 743¹ § 2 k.p.c.) albo w drodze powództwa o zwolnienie zajętych przedmiotów od egzekucji (art. 841 k.p.c.) oraz należy przypomnieć, że wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu nie prowadzi automatycznie do utraty prawa własności mienia, a jedynie ogranicza swobodne nim dysponowanie.